

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ

ІНСТИТУТ БІОЕНЕРГЕТИЧНИХ КУЛЬТУР
І ЦУКРОВИХ БУРЯКІВ

НОВІТНІ АГРОТЕХНОЛОГІЇ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
Міжнародної науково-практичної конференції,
присвяченої 95-річчю
Інституту біоенергетичних культур
і цукрових буряків НААН

(м. Київ, 11 липня 2017 р.)

Вінниця
Нілан-ЛТД
2017

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ БІОЕНЕРГЕТИЧНИХ КУЛЬТУР І ЦУКРОВИХ БУРЯКІВ**

НОВІТНІ АГРОТЕХНОЛОГІЇ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА

**ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
Міжнародної науково-практичної конференції,
присвяченої 95-річчю
Інституту біоенергетичних культур
і цукрових буряків НААН**

(м. Київ, 11 липня 2017 р.)

**Вінниця
Нілан-ЛТД
2017**

УДК 63

Новітні агротехнології: теорія та практика: тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 95-річчю Інституту біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН (м. Київ, 11 липня 2017 р.) / Нац. акад. аграр. наук України, Ін-т біоенергетичних культур і цукрових буряків. Вінниця : Нілан-ЛТД, 2016. 252 с.

У збірнику опубліковано тези доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Новітні агротехнології: теорія та практика», присвяченої 95-річчю Інституту біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН, що відбулася 11 липня 2017 р. у м. Києві.

Висвітлено результати наукових досліджень, проведених вченими науково-дослідних та навчальних установ аграрного профілю України та країн ближнього зарубіжжя, з актуальних питань новітніх технологій вирощування, переробки та зберігання продукції рослинництва, а також пов'язаних із ними галузей сільськогосподарського виробництва.

Збірник розрахований на наукових працівників, викладачів, аспірантів та студентів ВНЗ аграрного профілю, спеціалістів сільського господарства тощо.

Рекомендовано до друку

Вченою радою Інституту біоенергетичних культур
і цукрових буряків НААН
(протокол № 7 від 16.05.2017)

ЗМІСТ

1. АГРОХІМІЯ, ҐРУНТОЗНАВСТВО ТА ЗЕМЛЕРОБСТВО

Андреев В. О. Особливості антропоного забруднення ґрунту сполуками свинцю (Pb)	13
Банецкая Е. В., Прокопчук В. Ф. Влияние различных систем удобрения на функциональные группы микроорганизмов черноземовидной почвы Приамурья	14
Бикін А. В., Бордюжа І. П. Оптимізація формування врожайності картоплі столової шляхом застосування Атонік Плюс у системі удобрення	15
Бондар С. О. Урожайність пшениці озимої залежно від системи удобрення в різноротаційних сівозмінах Лісостепу України	17
Булавин Л. А., Гвоздов А. П., Куцев Д. Н., Пынтиков С. А. Влияние различных агроприемов на перезимовку озимой пшеницы в условиях Беларуси	18
Валерко Р. А. Забезпеченість поживними речовинами ґрунтового покриву селітебних територій приміської зони м. Житомира	20
Вівчаренко Г. В., Поєнко Н. Ф. Динаміка обмінної кислотності ґрунтового покриву орних земель Андрушівського району Житомирської області	21
Вислобокова Л. Н., Воронцов В. А., Скорочкин Ю. П. Влияние технологий возделывания озимой пшеницы на ее урожайность и экономическую эффективность в условиях северо-востока ЦЧЗ	23
Власенко В. С. Енергетична ефективність зерно-просапної ланки плодозмінної сівозміни залежно від агротехнічних заходів у Лівобережному Лісостепу України	24
Войтова Г. П. Солома та сидеральне добриво – резерв органіки систем удобрення зерно-бурякової сівозміни	25
Качмар О. Й., Вавринович О. В., Дубицька А. О., Щерба М. М. Продуктивність короткоротаційних сівозмін за різних систем удобрення в умовах Карпатського регіону України	26
Квасніцька Л. С. Продуктивність буряків цукрових у п'ятипільних сівозмінах Поділля	28
Ковальова С. П., Романчук Л. М. Вплив просторового агроекологічного чинника на інтенсивність використання сільськогосподарських угідь Житомирської області	29
Левченко Л. М., Тищенко М. В. Водний режим ґрунту під цукровими буряками залежно від його обробітку і удобрення в короткоротаційній сівозміні	30
Лях Т. Г. Фитомелиорация как эффективный метод экологической реставрации деградированных черноземов Молдовы	32
Мазур С. М., Веремчук О. С., Поліщук І. В. Оцінка стану кислотності ґрунтів Рівненської області	33
Никульчев К. А., Дмитраш Л. В. Посевные качества семян сои и пшеницы в зависимости от применения КПП в различных концентрациях	34
Оліфір Ю. М., Гавришко О. С., Партика Т. В. Роль сівозміни у відтворенні та збереженні родючості кислих ґрунтів Карпатського регіону	36

Павук І. А. Динаміка азотного режиму чорнозему вилугуваного за біологізації вирощування цукрових буряків	37
Паламарчук Р. П., Ковальова С. П., Ільницька О. В., Рубан І. М. Забезпеченість ґрунтів Житомирської області рухомими сполуками бору	38
Савчук О. І., Гуреля В. В., Кошицька Н. А. Вирощування амаранту в зоні Полісся в умовах змін клімату	39
Сагалбеков Е. У., Тлеппаева А. А. Инновационный агроприем восстановления и сохранения плодородия почв на основе культуры донника	41
Сипко А. О., Стрілець О. П., Зацерковна Н. С. Вплив норм та способів внесення меліорантів на продуктивність культур за біологізації їх вирощування	42
Стецюк О. П., Кириченко Л. П., Любченко В. В. Сидерація хмеленасаджень	42
Стукалов Р. С. Влияние технологии no-till и минеральных удобрений на содержание элементов питания при возделывании озимой пшеницы в сравнении с традиционной технологией	43
Тараріко Ю. О., Лукашук В. П. Формування біоенергетичних агроєкосистем у Правобережному Поліссі	45
Цапко Ю. Л., Холодна А. С., Зубковська В. В. Перспективи вирощування енергетичних культур на осушених маргінальних ґрунтах	46
Цвей Я. П., Бондар С. О., Гоголь Л. О., Сенчук С. М. Мікробний ценоз ґрунту під цукровими буряками залежно від сівозмін і системи удобрення	48
Цвей Я. П., Гоголь Л. О., Денисенко О. В. Мікробіологічний ценоз ґрунту в посівах цукрових буряків залежно від удобрення і обробітку ґрунту	49
Центило Л. В., Волкогон В. В. Біологічні аспекти удобрення пшениці озимої	51
Чередничок А. І. Продуктивність пшениці озимої в умовах Лісостепу України залежно від впливу системи удобрення та ланки сівозміни	52
Гапонюк А. Н., Сорока А. В. Производительная способность дефляционноопасных почв Белорусского Полесья при возделывании многолетних кормовых засухоустойчивых культур	54

II. РОСЛИННИЦТВО ТА ЗАХИСТ РОСЛИН

Бабич А. Г., Бабич О. А., Приходько І. В. Потенціал розмноження бурякової нематоди на різних культурних рослинах-живителях	57
Бабич А. Г., Бабич О. А., Приходько І. В. Рівні шкідливості бурякової цистоутворюючої нематоди	57
Бабич А. Г., Бабич О. А., Статкевич А. О. Первинна фітосанітарна діагностика агроценозів на заселеність буряковою нематодом	58
Бабій Я. В., Хоміна В. Я. Порівняльна оцінка різних сортів озимої пшениці за врожайністю в умовах Лісостепу Західного	59
Бажина Н. О. Ефективність механічного захисту посівів квасолі звичайної від бур'янів	60
Безвіконний П. В. Урожайність сортів нового покоління буряка столового за органічного виробництва	61
Blyzniuk A. Yu. <i>Sorghum bicolor</i> germination in various temperature modes	63

Бондаренко І. В. Важливість фітосанітарного моніторингу зараженості зернових запасів членистоногими в оптимізації процесу тривалого їх зберігання	64
Бурдіна І. О. Формування врожайності васильків справжніх у плівкових теплицях залежно від строків висіву насіння	65
Вавринович О. В., Качмар О. Й., Дубицький О. Л. Формування гербологічного стану посівів пшениці озимої в короткоротаційних сівозмінах	67
Василенко М. О., Шаповал Л. І., Соколенко О. М. Від інтенсивності та строків використання мобільної сільськогосподарської техніки – до стратегії її техсервісного забезпечення	68
Вінцовська Ю. Ю., Китаєв О. І., Груша В. В. Вплив антитранспіранта Вапор Гард на вміст хлорофілів і функціональний стан листового апарату дерев яблуні (<i>Malus domestica</i> Borkh.)	70
Власюк О. С. Вплив строків сівби і норм висіву на забур'яненість пшениці озимої	71
Ганженко О. М., Фучило Я. Д., Бобровний Є. В. Робінія псевдоакація (<i>Robinia pseudoacacia</i> L.) – перспективна біоенергетична культура	72
Герасименко Л. А. Доцільність вирощування зернового та цукрового сорго	74
Гореленко В. І., Власенко В. С. Вплив зміни кліматичних умов на врожайність цукрових буряків	75
Грабовський М. Б. Формування продуктивності посівів кукурудзи на силос за різної ширини міжрядь	76
Григоренко С. В. Особливості реалізації біологічного потенціалу сої залежно від застосування вологоутримувача, добрив та регуляторів росту в умовах Лісостепу України	77
Гринів С. М., Сонець Т. Д. Екологічна стабільність та пластичність гібридів буряків цукрових	78
Груша В. В., Китаєв О. І., Ходаківська Ю. Б., Вінцовська Ю. Ю. Особливості функціонування листового апарату груші (<i>Pyrus communis</i> L.) за різних сорто-підщепних комбінувань та інтеркалярних вставок	80
Гументик М. Я., Квак В. М., Цвігун Г. В., Гончарук Г. С. Технологія вирощування міскантусу гігантського, як сировини для виробництва твердого біопалива ...	81
Гунчак М. В. Особливості біологічного захисту яблуневих садів в умовах Південно-Західного Лісостепу України	82
Гутянський Р. А. Урожайність та якість насіння сої за комплексного застосування пестицидів у Східному Лісостепу України	84
Дворак К. П., Пухтаєвич П. П. Чутливість збудників бактеріальних хвороб цукрових буряків до біологічних препаратів	85
Дибко М. І., Куць Р. О., Нечипорук В. М. Вплив азотних мінеральних добрив на продуктивність та якість тритикале ярого в умовах Західного Полісся України	86
Димитров В. Г. Використання аналізу стабільності та пластичності для класифікації середньоранніх сортів сої	88
Доронін А. В. Продукція рослинництва – основа виробництва альтернативного палива в Україні	88
Дрозда В. Ф., Загайко О. І. Визначальні параметри життєздатності природних популяцій ектопаразита габробракона <i>Habrobracon hebetor</i> Say. (Hymenoptera, Braconidae)	90

Душко О. С. Эффективность гербицидов и их влияние на фотосинтетические процессы сои	91
Запольська Н. М. Розвиток хвороб коренеплодів цукрових буряків під час вегетації залежно від типів обробітку ґрунту	93
Зеленянська Н. М., Борун В. В. Вплив різних режимів краплинного зрошення на вихід щеплених саджанців винограду	94
Калатур К. А., Суслик Л. О. Оцінка стійкості селекційних зразків та гібридів цукрових буряків проти ураження гетеродерозом	96
Каращук Г. В., Шeverдєєва І. С. Вивчення сортового та гібридного складу соняшнику, придатного для поширення в Україні	97
Карпук Л. М., Ображій С. В., Павліченко А. А., Поляков В. І. Урожайність кукурудзи на зерно за різних систем основного обробітку і рівнів удобрення ґрунту	97
Карпук Л. М., Вахній С. П., Крикунова О. В., Сілецький Д. І. Продуктивність гороху за різних систем основного обробітку і рівнів удобрення ґрунту	98
Кобернюк О. Т. Фотосинтетична продуктивність посівів соризу в умовах Лісостепу Західного	99
Колпакова О. С., Влащук А. М., Конащук О. П., Желтова А. Г. Деякі елементи технології вирощування нових гібридів кукурудзи	101
Кочик Г. М., Мельничук А. О., Кучер Г. А. Продуктивність кукурудзи на зерно залежно від рівня удобрення на осушуваному ґрунті зони Полісся	102
Кременчук Р. І. Визначення температурного режиму для розвитку лаванди вузьколистої (<i>Lavandula angustifolia</i>)	104
Кривошапка В. А., Жук В. М. Продуктивність сорто-підщепних комбінувань яблуні (<i>Malus domestica</i> Borkh.)	105
Криштон Є. А. Напрями удосконалення технології вирощування культури сафлору в Лівобережному Лісостепу України	106
Кротик А. С. Формування плодових утворень рослинами смородини чорної залежно від елементів агротехнології	108
Куделко В. Н., Бакай В. П. Влияние сроков сева проса посевного на видовой состав сорной растительности в центральной части Беларуси	109
Кузьмин А. А. Многолетняя динамика численности соевой плодожорки <i>Leguminivora glycinivorella</i> (Lepidoptera, Tortricidae) в Амурской области	110
Леонтьев Р. П., Наконечний В. О. Вплив системи удобрення на продуктивність посівів пшениці озимої	111
Любич В. В., Полянецька І. О., Новіков В. В., Возіян В. В. Вплив видів, норм і строків застосування азотних добрив на вихід біоетанолу з урожаю зерна сортів пшениці озимої	112
Макух Я. П. Структура забур'яненості та насіннева продуктивність бур'янів у посадках верби енергетичної	113
Мандровська С. М., Балан В. М. Спосіб підвищення життєздатності насіння проса прутноподібного (<i>Panicum virgatum</i> L.)	114
Мельникова Н. М. Формування і функціонування соєво-ризобіального симбіозу за змішаної інокуляції насіння ризобіями та бактеріями прикореневої зони бобових	115
Мельничук Г. А. Особливості росту дворічних енергетичних плантацій верби прутувидної за висотою в умовах Центрального Лісостепу України	116

Мелюхіна Г. В., Горган М. Д. Видове і кількісне різноманіття стану розвитку міжвидових популяцій злакових попелиць (Homoptera, Aphididae) на посівах пшениці озимої протягом усєї вегетації в умовах Лісостепу України	118
Михайлова М. П., Каманина Л. А. Влияние почвенного гербицида Тайфун на активність пероксидаз в растениях сои сорта 'Лидия'	119
Молдован Ж. А., Собчук С. І., Галиш О. І. Оцінка продуктивності сортів сої з різним вегетаційним періодом в умовах Північного Поділля	120
Музика О. В. Ростові процеси сорго цукрового за використання регулятора росту Вимпел	121
Мулярчук О. І. Вплив мінерального живлення сорго цукрового на вихід біоетанолу	122
М'ялковський Р. О. Ріст і продуктивність рослин картоплі за різних умов вирощування	124
Найденко В. В. Контролювання бур'янів у посівах проса прутоподібного	125
Новицька Н. В., Доктор Н. М. Вплив добрив та умов збирання на схожість насіння кvasолі	126
Новицька Н. В., Мартинов О. М. Продуктивність австрійських не-ГМО сортів сої на чорноземах типових Лісостепу України	127
Овчарук О. В., Овчарук О. В., Околюдько Ю. В. Агроєкологічні аспекти технології вирощування кvasолі в умовах зміни клімату	128
Падалко Т. О. Біометричні показники ромашки лікарської залежно від технологічних заходів в умовах Правобережного Лісостепу	129
Паламарчук В. Д., Паламарчук О. Д. Продуктивність гібридів кукурудзи залежно від застосування мікродобрив	130
Панченко Т. П., Черв'якова Л. М., Адаменко Н. М. Алгоритм оцінки повноти протруєння насіння пшениці та ячменю препаратом Юнта Квадро 373,4 FS ...	131
Поліщук І. С., Поліщук М. І., Мацько О. Ю. Продуктивність буряків цукрових за вирощування з різною шириною міжрядь в умовах Лісостепу Правобережного	133
Половинчук О. Ю. Стійкість рослин цукрових буряків проти пошкодження листогризучими шкідниками за різних систем удобрення культури	134
Поляков О. І., Нікітенко О. В., Безсусідній О. В. Водоспоживання та забур'яненість посівів соняшнику залежно від способу основного обробітку ґрунту	136
Потапова В. П. Вплив хімічних стресів на рівень урожайності буряків цукрових ...	137
Присяжнюк О. І., Король Л. В. Вплив мінерального живлення та регуляторів росту на фотосинтетичну діяльність гороху в умовах Лісостепу України	138
Ременюк С. О., Смолкова Н. П. Забур'яненість орного шару ґрунту посадок тополі чорної	139
Різник В. М. Особливості забур'янення посівів сочевиці	140
Ровдо Т. В. Зависимость урожайности различных гибридов озимой ржи от сроков сева и норм высева	141
Роїк М. В., Кузнецова І. В. Екологічна мінливість стевії в умовах Лісостепу України	143
Саблук В. Т., Грищенко О. М., Смірних В. М. Саморегуляція населення комах в агроценозі буряків цукрових – проблема і шляхи її вирішення	144
Саблук В. Т., Грищенко О. М., Смірних В. М., Педос В. П. Шкідники біоенергетичних культур	145

Солоненко С. В., Хоміна В. Я. Вплив способів сівби та застосування регулятора росту Регоплант на врожайність зерна різних сортів сафлору красильного в умовах Лісостепу Західного	146
Станкевич С. В., Леженіна І. П., Забродіна І. В. Морфологічні особливості американського білого метелика в Харківському районі Харківської області	148
Столярчук Т. А., Каленська С. М., Кисильчук А. М. Схожість насіння льону олійного залежно від температурного режиму зберігання	149
Строяновський В. С. Формування продуктивності рослин фенхелю звичайного залежно від агротехнічних заходів в умовах Лісостепу України	150
Сухар С. В. Вплив кількості суцвіть і маси одного суцвіття на врожайність нагідок лікарських в умовах Лісостепу	151
Ткач О. В. Ботанічні та біологічні особливості цикорію коренеплідного	153
Топчій О. В. Вплив елементів технології на формування бобів сочевиці	154
Труфанов А. М., Федін А. Е., Іванова С. С., Мягтина А. А. Перспективний спосіб підготовки семян зернових культур	156
Федорчук М. І., Влащук О. А., Влащук А. М., Колпакова О. С. Водоспоживання буркуну білого однорічного в умовах Півдня України	157
Фучило Я. Д., Сбитна М. В., Зелінський Б. В. Стан, перспективи та особливості створення енергетичних плантацій верб в Україні	159
Фучило Я. Д., Сбитна М. В., Фучило Д. Я. Досвід створення плантацій тополі в умовах Київського Полісся	160
Цапик Т. Ф., Усова Н. М., Дударєва Г. Ф. Оцінка продуктивності сучасних сортів ярого ячменю в умовах Південного Степу України	162
Чернелівська О. О. Продуктивність буряків цукрових залежно від обробітку ґрунту	163
Чернелівська О. О., Дзюбенко І. М. Система удобрення посівів буряків цукрових ...	164
Чинчик О. С. Урожайність зерна сої залежно від використання мікроелементів	166
Шакалій С. М. Вплив мінерального живлення та норм висіву на врожайність пивоварного ячменю	166
Шевченко В. А., Дрозда В. Ф. Особливості технологій біологічного захисту посівів кукурудзи від лускокрилих фітофагів	168
Шендрік К. М. Ефективність біологічних фунгіцидів Триходерміну і Гаупсину проти хвороб листкового апарату цукрових буряків	169

III. СЕЛЕКЦІЯ, НАСІННИЦТВО ТА БІОТЕХНОЛОГІЯ

Амиров Б. М., Амирова Ж. С., Манабаєва У. А., Жасыбаєва К. Р. Продуктивність и сохранимость селекционных образцов столовой свеклы в условиях юго-востока Казахстана	172
Афонін О. О., Фучило Я. Д. Вербя прутувидна (<i>Salix viminalis</i> L.) та її генетичний потенціал у Середньому Подесенні	173
Баган А. В. Мінливість кількісних ознак пшениці ярої залежно від сортових властивостей	175
Бакума А. О., Попович Ю. А., Моцний І. І., Чеботар Г. О., Чеботар С. В. Створення майже ізогенних ліній пшениці, що різняться алелем <i>Ppd-D1a</i> – нечутливості до фотоперіоду	176

Балан В. М., Балагура О. В. Біологічні особливості насінників ЧС гібридів буряків цукрових за різних агротехнічних заходів їх вирощування	177
Бех Н. С., Коцар М. О. Створення поліплоїдних форм міскантусу і проса прутоподібного в культурі <i>in vitro</i>	178
Бойчук О. О. Вплив ефективних мікроорганізмів на якість винограду та вина	180
Васько В. О. Одержання мутантів стійких проти несправжньої борошнистої роси ..	181
Васько Н. І., Наумов О. Г., Зимогляд О. В. Тривалість міжфазних періодів та врожайність сортів ячменю ярого залежно від погодних умов	182
Ведмедева К. В., Ковязіна М. Ю., Махова Т. В. Селекційна робота з рициною в Інституті олійних культур НААН	183
Герецький Р. В., Лосєва Д. Ю. Біотехнологічні аспекти контролю вірусних хвороб та хвороб багаторічної деревини винограду в системі виробництва садивного матеріалу категорії «сертифікований»	185
Гибало В. М., Тихий Т. І. Сорти жимолості голубої (<i>Lonicera caerulea</i> L.) Інституту помології ім. Л. П. Симиренка	185
Глухова Н. А. Наявність самонесумісності та апоміксису в сучасних сортах ріпаку озимого	187
Гогулінський Д. М., Ковальова І. А., Карастан О. М., Мулюкіна Н. А. Результати агробіологічної, біотехнологічної та молекулярно-генетичної оцінки клонів сорту 'Ркацителі' в умовах виноградарських регіонів України	188
Гонтаренко С. М., Герасименко Г. М. Шляхи андрогенезу пиляків цукрових буряків у культурі <i>in vitro</i>	189
Гонтаренко С. М., Лашук С. О. Особливості розмноження представників роду <i>Miscanthus</i> у культурі <i>in vitro</i> та їх адаптації у відкритому ґрунті	191
Горлачова О. В. Добір сортів-класифікаторів проса на холодостійкість для умов Лісостепу України	192
Дрига В. В. Формування маси маточних кореневищ залежно від застосування абсорбенту під час садіння ризом	193
Єщенко О. В., Діордієва І. П. Потенціал буряків та пшениці як джерела біопалива	195
Журавель В. М., Буділка Г. І. Ефективність використання способів отримання гірчично-ріпакових гібридів	196
Запольський Я. С., Медведєва Т. В., Натальчук Т. А., Бублик М. О. Використання препарату «Лізоформін-3000» для отримання асептичної культури жимолості їстівної (<i>Lonicera edulis</i> Turcz.) в умовах <i>in vitro</i>	197
Калінова М. Г., Комарова І. Б., Лісняк Г. Д. Проморожування насіння ріпаку озимого як експрес-метод оцінки холодостійкості генофонду	198
Ковальчук Н. С., Власюк В. І., Роїк М. В. Нові стерильні цитоплазми в основі перспективних гібридів цукрових буряків для виробництва біоетанолу	200
Ковальчук Н. С., Яцева О. А., Недяк Т. М., Потапович О. А., Федорошак Л. Г. Алоплазматичні лінії, отримані в умовах <i>in vitro</i> на основі ембріокультури міжвидових гібридів цукрових буряків	201
Kolesnyk O., Khokhlov O. Breeding of ukrainian bread wheat for increasing yield and optimizing of grain size	203
Корнєєва М. О., Вакуленко П. І., Андрєєва Л. С., Дубчак О. В. Створення експериментальних гібридних комбінацій цукрових буряків за параметрами моделі гібриду нового покоління	203

Корнєєва М. О., Чемерис Л. М., Змієвський В. М. Рівень продуктивності експериментальних триплоїдних гібридів буряків цукрових на Білоцерківській дослідно-селекційній станції	204
Кулик А. Г. Генетические основы построения процесса селекции гетерозисных гибридов сахарной свеклы	205
Литус М. В. Оцінка новостворених сортів пшениці озимої за тривалістю вегетаційного періоду	206
Лозінський М. В., Устинова Г. Л. Особливості успадкування довжини стебла і порядкових міжвузлів пшениці озимої у F ₁ та розщеплення у F ₂ за гібридизації різних екотипів	207
Любченко І. О., Любченко А. І. Модифікація живильних середовищ для мікроклонального розмноження рижюю ярого	210
Мазур З. О., Корнєєва М. О. Особливості успадкування основних селекційних ознак та прояв гетерозису гібридів озимого жита	211
Майсеня С. В., Кашевич Е. М., Рубель И. Э., Пантелеев С. В. Молекулярные и традиционные приемы выявления устойчивых образцов сахарной свеклы к корневым гнилям	213
Мартиненко К. Є., Полякова І. О. Перспективи селекції <i>Arachis hypogaea</i> в Україні	214
Мищенко С. В. Методичні аспекти створення гетерозисних гібридів конопель	215
Мысак Е. В., Кашуба Л. К., Тучкова Т. П. Характеристика новых сортов сои Всероссийского НИИ сои	216
Москалець Т. З., Москалець В. І., Москалець В. В. Морфологічні та онтогенетичні особливості нових рослинних форм вторинного тритикале озимого	218
Музафарова В. А., Моргун Б. В., Степаненко А. І., Петухова І. А. Аналіз поліморфізму аельного стану генів, виділених зразків ячменю ярого за господарськими ознаками	219
Парфенюк О. О. Успадкування ознак продуктивності та технологічних якостей сировини цукрово-кормовими гібридами в селекції ліній О-типу за формою коренеплоду	221
Пасичник С. М., Сичкарь В. И. Оценка устойчивости к фузариозу сортов и селекционных линий нута на ранних фазах роста растений	223
Пеннер И. Н. Исходный материал для селекции яровой мягкой пшеницы	224
Петюх Г. П., Сіделева І. А. Сучасні способи оцінки толерантних до посухи форм цукрових буряків	226
Погоріла Л. Г. Вплив пошкодження насіння сої на збереження його посівних якостей	227
Ракул І. О., Рябовол Л. О. Створення закріплювачів стерильності соняшнику кондитерського напрямку використання та їх стерильних аналогів	228
Рафальський С. В., Рафальская О. М., Мельникова Т. В. Агроекологическая оценка сортимента картофеля на российском Дальнем Востоке	230
Роїк М. В., Корнєєва М. О. Вплив наукових ідей М. І. Вавилова на розвиток генетики і селекції буряків цукрових	231
Рябовол Я. С., Рябовол Л. О. Аналіз деяких морфологічних ознак створених зразків жита озимого та використання їх у селекції	234
Силенко С. І. Вихідний матеріал чини посівної для створення солевитривалих сортів в умовах інтенсифікації сільськогосподарського виробництва	235

Сиплива Н. О., Симоненко Н. В., Гненна М. О. Морфологічні особливості нових сортів <i>Solanum lycopersicum</i> L., придатних для поширення в Україні	236
Солонечна О. В., Солонечний П. М., Важеніна О. Є., Зимогляд О. В. Вміст білка у сортів ячменю ярого кормового напряму використання	237
Солонечний П. М., Солонечна О. В., Важеніна О. Є., Зимогляд О. В. АММІ (additive main effect and multiplicative interaction) модель оцінки адаптивності генотипів ячменю ярого	238
Тарасова В. В. Оцінка поліфенольного комплексу сортів винограду селекції ННЦ «ІВіВ ім. В. Є. Таїрова»	239
Федоренко М. Г., Герус Л. В., Ковальова І. А. Перспективні столові форми винограду сучасної української селекції	240
Харченко Л. Я. Результати вивчення сортового різноманіття кукурудзи	242
Хатєфов Э. Б., Аппаєв С. П., Канукова Ж. О. Селекционная ценность редиплоидных линий, выделенных из тетраплоидной популяции кукурузы	243
Чеботар С. В. Сучасний стан секвенування геному пшениці	244
Чередничок О. І., Дубчак О. В. Генетичний потенціал апозиготичних потомств буряків цукрових	245
Шугурова Н. О., Демяненко Т. Т., Краснокутська Ю. В., Погорільчук З. І. Інфекційний фон – необхідна складова створення гібридів соняшнику з комплексною стійкістю проти комплексу основних хвороб	246
Щеклеина Л. М., Шешегова Т. К. Оценка генофонда озимой ржи к спорынье при искусственной инокуляции	248
Юр'янс І. Е. Біометричні показники рослин стевиї залежно від експозиції мікроживців у живильному середовищі з колхіцином	249
Ярош А. В., Рябчун В. К., Ещенко Н. Ю. Селекційна цінність джерел пшениці м'якої озимої кондитерського напряму використання за стійкістю проти борошнистої роси та септоріозу листа	250
Яцева О. А., Ковальчук Н. С., Хіміч Н. М., Осовітна Л. В. Отримання гаплоїдів у апозиготичних потомств пилкостерильних ліній цукрових буряків	251

УДК 635.757:631.5(292.485)(477)

Строяновський В. С.

Подільський державний аграрно-технічний університет, вул. Шевченка, 13, м. Кам'янець-Подільський, Хмельницька обл., 32300, Україна, e-mail: vasilystroyanovsky@gmail.com

ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ РОСЛИН ФЕНХЕЛЮ ЗВИЧАЙНОГО ЗАЛЕЖНО ВІД АГРОТЕХНІЧНИХ ЗАХОДІВ В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ

Фенхель звичайний – це лікарська, ефіроолійна та пряносмакова культура. Плоди фенхелю входять до багатьох лікарських зборів, які мають послаблюючу, жовчогінну і заспокійливу дію. З ефірної олії фенхелю отримують анетол, який застосовують для лікування серцевих хвороб. Фенхель звичайний – вихідна сировина для отримання ряду пахучих речовин, що складають основу сучасної парфумерії та косметики. Таке багатогранне застосування цієї культури цікавить сучасних аграріїв. Сьогодні спостерігається тенденція до зміни погодних умов, тому з'явилась можливість культивувати практично в усіх зонах нашої країни ті культури, які донедавна вважались типово південними. Отже, вивчення комплексу агротехнічних заходів під час вирощування фенхелю звичайного в умовах Лісостепу України є актуальним і своєчасним.

Серед поставлених планом досліджень завдань було провести біометричний аналіз рослин фенхелю звичайного і визначити врожайність насіння залежно від строку сівби, ширини міжрядь і норми висіву насіння. Дослідження виконуються з 2016 р. у виробничих умовах ФОП Прудивус М. П. Хмельницької області Кам'янець-Подільського району. Сівбу фенхелю звичайного сорту 'Мерцишор' проводили в два строки: I декада квітня (за РТР ґрунту 6–8 °С), II декада квітня (за РТР ґрунту 10–12 °С) з шириною міжрядь: 15, 30, 45 і 60 см та нормами висіву: 1, 1,5 та 2 млн сх. н./га. Площа облікової ділянки – 50 м². Повторність – чотириразова. Спостереження, обліки та аналізи виконували відповідно до загальноприйнятих методик.

Біометричний аналіз фенхелю звичайного показав, що за показником «висота рослин» варіанти наших досліджень істотно різнились. Висота рослин фенхелю коливалась від 89 до 150 см. За першого строку сівби рослини формувались більш високорослі, порівняно з другим строком, різниця становила 3–12 см (за варіантами). Вищі рослини формувались на варіантах з шириною міжрядь 30 см усіма нормами висіву та з шириною міжрядь 45 см з нормами висіву 1–1,5 см, тобто на варіантах, де кількість збережених на кінець вегетації рослин становила в межах 23,8–54,2 шт. на метр погонний. Отже, висота рослин на цих варіантах за першого строку сівби становила 137–150 см, за другого – 129–139 см.

Важливим біометричним показником є кількість пагонів 1-го порядку, від якого значною мірою залежить продуктивність рослин. Істотна різниця за цим показником була залежно від строку сівби. Так, за першому строку сівби кількість пагонів була в межах 7,2–12,1 шт., за другого – 6,9–11,3 шт., проте тенденція була аналогічна за обох строків. Максимальну кількість пагонів 1-го порядку – 12,1 шт. – на рослині фенхелю сформували варіанти з шириною міжрядь 45 см нормою висіву 1 млн сх.н./га за першого строку сівби.

Вага насіння з рослини коливалась в досить широкому діапазоні – від 0,57 до 1,74 г. Спостерігалась тенденція до збільшення продуктивності рослин у разі більшої площі живлення. За сівби суцільним рядковим способом (на 15 см) навіть за незначного загущення рослин на кінець вегетації – в межах 11,9–24,3 шт., відмічено найменш продуктивні рослини, тоді як за сівби з шириною міжрядь 30 і 45 см з нормами висіву 1 та 1,5 млн сх. н./га, а на кінець вегетації виживання рослин на цих варіантах становило від 23,8 до 54,2 шт., можна припустити, що рослини фенхелю звичайного краще розвиваються за умов площі живлення наближеної до прямокутника. Найпродуктивніші рослини – з вагою насіння 1,81 г сформувались на варіантах з шириною міжрядь 45 см, нормою висіву насіння 1 млн сх. н./га за сівби у першій декаді квітня місяця.

Варіаційний аналіз дав можливість виявити певні коливання коефіцієнту варіації щодо висоти рослин і кількості пагонів, відповідно: $V = 11,8$ та $17,6$ %. Тоді як показник вага насіння з рослини характеризувався високою мінливістю ($V = 40,5$ %).

Основним результиуючим показником, який визначає успіх тих технологічних чинників, які вивчаються, є врожайність. Облік урожайності показав, що вона варіювала в досить широких межах – від 0,56 до 1,45 т/га. Оптимальний варіант у дослідженнях – сівба у I-й строк (за РТР 6–8 °С) з шириною міжрядь 45 см нормою висіву насіння 1 млн. сх. н./га. Урожайність насіння II-го строку сівби була нижчою на 0,02–0,14 т/га порівняно з I-м строком. Дисперсійний аналіз показав, що різниця між варіантами була достовірною, про що свідчать значення $НІР_{0,05}$ (А – 0,05, В – 0,06, С – 0,06, АВ – 0,09, АС – 0,08, ВС – 0,11, АВС – 0,16 т/га).

Таким чином, встановлено, що зі зміною густоти стояння рослин (ширини міжрядь і норм висіву насіння), а також залежно від строків сівби змінюються біометричні показники рослин фенхелю звичайного: висота рослин, кількість пагонів 1-го порядку, вага насіння з рослини. Найпродуктивніші рослини – з вагою насіння 1,81 г – сформувались на варіантах з шириною міжрядь 45 см, нормою висіву насіння 1 млн сх. н./га за сівби у першій декаді квітня місяця. Урожайність фенхелю звичайного коливалась в межах 0,56–1,45 т/га. Максимальний показник отримано за сівби у I-й строк (за РТР 6–8 °С) з шириною міжрядь 45 см нормою висіву насіння 1 млн сх. н./га.